

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j° 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen de Raad van State en het Nationaal Archief met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden met betrekking tot de taken van de Raad van State op het terrein van de Bestuursrechtspraak voor de periode vanaf 1994 en algemene taken en bedrijfsvoering voor de periode vanaf 1945

Den Haag, april 2011
drs. K. Zwart

Beleidssterrein

In de concept-selectielijst *Raad van State inzake bestuursrechtspraak vanaf 1994 en algemene taken en bedrijfsvoering vanaf 1945* voor de zorgdrager is een beschrijving van de betreffende taken opgenomen en een overzicht van de actoren waarvan de handelingen in het driehoeksoverleg aan de orde zijn gekomen. Een meer algemene beschrijving van het beleidssterrein Bestuursrechtspraak is tot stand gekomen in de historisch maatschappelijke analyse en opgenomen als bijlage bij dit verslag.

Selectiedoelstelling en –criteria en belangen

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek. Als uitgangspunt van het overleg gold de door de rijksarchiefdienst gehanteerde selectiedoelstelling, die inhoudt dat de belangrijkste bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Met het te bewaren materiaal moet het mogelijk zijn om een reconstructie te maken van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid ten opzichte van haar omgeving, maar ook van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zo ver deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven.

Driehoeksoverleg

Het driehoeksoverleg over de concept-selectielijst vond schriftelijk plaats in de periode van november 2009 tot en met april 2011.

Aan dit overleg werd door de volgende personen deelgenomen:

als beleidsdeskundige: mr. drs. B. Veenman
als archiefdeskundige: drs. A.F.J. Verhoef
drs. A. Mul (Doxis)

als materiedeskundige voor de algemene rijksarchivaris:
prof. dr. J. Struiksmā, hoogleraar bestuursrecht Vrije Universiteit Amsterdam

als vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris:
drs. K. Zwart, accountmanager programma Verwerven, sector Selectie & Bestel bij het Nationaal Archief.

Inhoudelijk verslag

Algemene opmerkingen

Door de vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris zijn een aantal opmerkingen gemaakt over de indeling van de selectielijst en de formulering van enkele handelingen. Naar aanleiding hiervan is de selectielijst redactioneel aangepast.

Opmerkingen bij afzonderlijke handelingen

(2)

Het coördineren en organiseren van de gerechtelijke zittingen van de Raad van State.

De vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris vraagt zich af onderdelen van de deze handeling niet ook een bewijsvoeringaspect bevatten en daardoor een andere waardering verdienen?

De vertegenwoordiger van de zorgdrager licht toe dat handeling 2 enkel de planningstechnische, organisatorische neerslag (reservering zalen, inplannen in roosters, enz. bevat (zie ook de opmerking bij de handeling). Bij handeling 1 worden de 'procestechnische documenten' genoemd, die voor een bepaalde tijd inderdaad onderdeel zijn van het zaakdossier, maar niet van zodanig cultuurhistorisch belang zijn dat ze vervolgens ook nog eens voor de eeuwigheid bewaard moeten worden. Zie waardering bij handeling 1.

Met de toelichting zijn allen akkoord met zowel de formulering en de waardering van de handeling.

(13)

Het structureel vastleggen van besluiten, jurisprudentie, interpretaties van wet- en regelgeving (legisprudentie) en werkwijzen van de Raad van State

De vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris merkt op dat de handeling verschillende zaken probeert te vatten. De werkwijzen van de Raad maar ook de besluiten van de Raad, jurisprudentie en legisprudentie. Uitspraken van de Raad zijn jurisprudentie en adviezen van de Raad over het opstellen van wetten valt onder legisprudentie. Dit zijn al handelingen op zich. De vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris vraagt de zorgdrager na te denken over wat zij precies wil bewaren met deze handeling en geeft in overweging de handeling te beperken tot het vastleggen van de werkwijzen van de Raad. In de werkwijze van de Raad zou namelijk al ingesloten moeten zijn de manier waarop de Raad komt tot uitspraken.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager stelt dat de vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris een te enge interpretatie van het woord 'werkwijzen' hanteert. De formulering is met opzet zo gekozen dat zowel inhoudelijke (besluiten, jurisprudentie en legisprudentie) als meer procestechnische facetten (werkwijzen) worden benoemd. Inderdaad ontstaat er 'vanzelf' jurisprudentie en legisprudentie door zaakbehandeling en advisering. Echter, het borgen, codificeren, structureren e.v. van het handelen van de RvS is bewust en vanuit het kwaliteitsmanagement een afzonderlijke discipline; het is van groot belang voor bijv. latere interpretatie en reconstructie van het handelen van de RvS.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager stelt voor de formulering te handhaven. Gezien de hierboven uitgesproken wens van de zorgdrager juist een brede handeling te hebben waarmee alle onderdelen voor een reconstructie van handelen opgenomen is en

het belang wat ook de vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris ziet in deze neerslag (zie hiervoor ook de historisch maatschappelijke analyse) gaat ook deze akkoord met de huidige brede formulering van de handeling.

(12) en

Het verrichten van (thematisch) onderzoek met betrekking tot de aandachtsgebieden en werkzaamheden van de Raad van State

(14)

Het vaststellen van een opdracht en het eindproduct van een intern of extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de Raad van State of diens handelen.

De vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris stelt vast dat beide handelingen dicht bij elkaar liggen en vraagt om het onderscheid tussen beide duidelijk te maken.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager licht de handelingen als volgt toe:

Handeling (12) is eigen onderzoek van de Raad van State, als primaire taak om te weten wat er speelt, beleidsvoorbereidend en -vormend, om in te spelen op ontwikkelingen, enz.; handeling (14) is extern gericht; om duidelijker onderscheid te maken is handeling (14) ietwat aangepast ("intern of" wordt verwijderd).

Allen zijn akkoord met deze gewijzigde formulering van handeling (14).

Het verslag is voorgelegd aan de bij het overleg betrokken personen. Deze hebben hun goedkeuring aan dit verslag gegeven

Bijlage

Historisch-maatschappelijke analyse

Beleidsterrein:

Raad van State, Bestuursrechtspraak 1994-

Deskundige:

De heer prof. dr. J. Struiksmā, hoogleraar bestuursrecht, in het bijzonder het ruimtelijk bestuursrecht, aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij is afkomstig uit de praktijk van de ruimtelijke ordening: hij werkte bij de provincie Noord-Holland, bij de gemeente Zaanstad en bij het stedenbouwkundig adviesbureau VVK Architectuur en Stedenbouw in Amsterdam. Hij is auteur van het

studieboek Het systeem van het ruimtelijke ordeningsrecht (onder meer te downloaden vanaf www.ibr.nl, overige publicaties) en was tot voor kort annotator van bestuursrechtelijke uitspraken in de Administratiefrechtelijke Beslissingen. Verder zijn diverse publicaties van hem verschenen in het Tijdschrift voor Bouwrecht (tot 2008 bekend als Bouwrecht), bij welk blad hij deel uitmaakt van de redactieraad. Daarnaast is hij voorzitter van het Instituut voor Bouwrecht en rechter-plaatsvervanger in Utrecht en Amsterdam. Zijn oratie met als titel Deregulering met behoud van ellende gaat over de vraag waarom deregulering kan leiden tot meer regels.

Namens het Nationaal Archief:

mw.dr.s. K. Zwart, medewerker Selectie&Bestel Overheid.

Werkwijze:

Voorafgaand aan het telefoongesprek is de heer Struiksma het vragen formulier Historisch-Maatschappelijke Analyse (HMA) toegezonden. De idee was het gesprek te voeren naar aanleiding van de vragenlijst; gaandeweg het interview is hiervan enigszins afgeweken.

De vertegenwoordiger van het Nationaal Archief hebben per vraag commentaar opgenomen en weergegeven. Dit verslag is voorgelegd aan de materiedeskundige en hij is akkoord gegaan met de verslaglegging.

Datum:

Het telefoongesprek heeft op 7 oktober 2010 plaatsgevonden.

Verslag

1) Welke ontwikkelingen hebben zich voorgedaan die de oprichting, ontwikkeling en taken van de Raad van State op het terrein van de Bestuursrechtspraak hebben beïnvloed, en wat is het belang daarvan?

In 1994 trad de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in werking en kwamen de Wet Arob en de Tijdelijke wet Kroongeschillen te vervallen. Het Kroonberoep werd geheel afgeschaft en de twee rechtsprekende afdelingen werden samengevoegd tot één nieuwe, de Afdeling bestuursrechtspraak. In veel gevallen moet sindsdien eerst beroep bij de rechtbank worden ingesteld, waarna hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak mogelijk is. Er zijn echter ook zaken waarin de Afdeling rechter in eerste en enige instantie is; het betreft met name milieugeschillen en ruimtelijke-ordeningszaken. In 2001 wordt de Afdeling bestuursrechtspraak in de nieuwe Vreemdelingenwet aangewezen als hoogste bestuursrechter in vreemdelingenzaken. Tot die tijd bestond er geen mogelijkheid tot het instellen van hoger beroep. Wel was er een Rechtseenheidskamer vreemdelingenzaken (REK). Deze houdt op te bestaan met de invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet.

Op 1 september 2010 treedt de gewijzigde Wet op de Raad van State in werking. De hoofdtaken van de Raad van State, wetgevingsadvisering en bestuursrechtspraak, blijven dezelfde. De wetswijziging brengt organisatorische veranderingen en een paar inhoudelijke wijzigingen mee. De belangrijkste wijziging in de structuur van de Raad van State is de instelling van een aparte Afdeling advisering naast de reeds bestaande Afdeling bestuursrechtspraak. In een structuur met twee aparte Afdelingen worden de beide hoofdtaken duidelijker onderscheiden, terwijl tegelijkertijd hun gelijkwaardigheid wordt benadrukt.

2) Welke gebeurtenissen / incidenten hebben plaatsgevonden, die van belang zijn geweest voor de taken, werkzaamheden of organisatie van de Raad van State op het terrein van de Bestuursrechtspraak?

De taken en werkzaamheden van de afdeling bestuursrechtspraak liggen vast in de Awb en de Wet op de Raad van State. Er is hierbij omdat het een Hoge College van Staat betreft geen sprake van beïnvloeding door gebeurtenissen of incidenten. Daarin tegen hebben uitspraken van de Raad wel invloed op individuen en bestuursorganen.

Ook geeft de materiedeskundige aan dat uitspraken van de Raad aanleiding kunnen zijn voor beleidswijzigingen en wetwijzigingen. Maar de heer Struiksma geeft ook aan dat dit niet direct is. Het is dan ook niet vaak voorgekomen dat uitspraken van de Raad tot directe wijzigingen in beleid leiden.

Een voorbeeld dat hij kon geven van uitspraken van de Raad die zijn opgepakt door de wetgevende macht is op het terrein van overheidsaansprakelijkheidsrecht. Er is nu een wetsvoorstel gemaakt waarin nieuwe regels staan voor twee onderwerpen uit het overheidsaansprakelijkheidsrecht.

3) Welke individuen / groepen zijn van belang geweest voor (de ontwikkeling van) de werkzaamheden en organisatie van de Raad van State op het terrein van de Bestuursrechtspraak en waarom?

De materiedeskundige geeft aan dat individuen en groepen geen rol van belang spelen bij de ontwikkeling van de werkzaamheden en organisatie van de Raad op dit terrein. Net als in het antwoord op vraag 2 kan als reden hiervoor worden aangedragen dat de Raad zich houdt aan de bepalingen uit de Wet op de Raad van State en de Algemene Wet Bestuursrecht.

4) In hoeverre mag verwacht worden dat de informatie met betrekking tot de op grond van bovenvermelde vragen als belangrijk te kwalificeren onderwerpen alleen kan worden aangetroffen in de archieven van de Raad van State op het terrein van de Bestuursrechtspraak, of is deze wellicht ook elders te vinden?

De waarde van het archief ligt volgens de materiedeskundige vooral in de uitingen van de staatsraden over de rechtsvorming en de gevolgen van een uitspraak.

KZ
23.10.2010
